

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАЦЛЕННЯ СІОУЗА ПІСЬМЕННІКАТ БССР

№ 41 (1056)

Субота, 8 кастрычніка 1955 года

Цана 40 кап.

- Пытанні, узнятыя жыццём (перадавы).
- Б. Барташэвіч.—Дні беларускай культуры ў Польшчы (1 стар.).
- Рыхтаваць сельскія ўстановы культуры да зімы (2 стар.).
- П. Герасімовіч.—Узабагаць сатырычны жанр (2 стар.).
- Е. Ракава.—Песні для дзяцей (2 стар.).
- А. Зарыцкі.—Выпрабаванне вытрымана (3 стар.).
- А. Шаўня.—Перажытае і прыдумане (3 стар.).
- Р. Шкраба.—Вядлікі грузініскі паэт (3 стар.).
- Г. Люцін.—Па шляху творчага ўздыму (4 стар.).
- М. Бярозка.—Фестываль дружбы (4 стар.).
- Канцэрты нашых гасцей (4 стар.).

Плакат работы мастера В. Карэчкага, які выпускае Дзяржаўнае выдавецтва выяўленчага мастацтва.

Спектаклі Акадэмічнага Малага тэатра

З 15-га кастрычніка ў Мінску, у тэатры оперы і балеты, пачнуцца гастролі Маскоўскага Акадэмічнага Малага тэатра. За дзесяць дзён тэатр паказае чатыры спектаклі: «Васа Жалева», «Іван Рыбакоў», «Сэрца не камень» і «Шляхца вады».

У спектаклі прымуць удзел вядомыя майстры савецкай сцэны В. Пашнянін, Е. Гоголева, М. Жараў, П. Рыжоў, Б. Бабачкін і іншыя. Мінчане працягнуць вялікую зацікаўленасць да гастролей аднаго з лепшых тэатраў Савецкага Саюза. Сустрэча з выдатным тэатральным калектывам і яго майстрамі будзе незабыўнай падзеяй у культуры мінчан.

Курс матацкіх кіраўнікоў раённых дамоў культуры

З 1-га кастрычніка пры рэспубліканскім ДOME народнай творчасці пачаўся двухмесячны курс павышэння кваліфікацыі матацкіх кіраўнікоў раённых дамоў культуры рэспублікі. На курсах займаюць 80 чалавек па трох асноўных жанрах — харавому, тэатральнаму і танцавальнаму.

Для заняткаў запрошаны — хормайстар Н. Маслаў, балетмайстар К. Мулер, артысты Е. Карпаў, В. Ахрама і іншыя. Акрамя заняткаў, курсанты наведваюць музей, карцінную галерэю, тэатры сталіцы. Намечаны сустрэчы з вядучымі майстрамі мастацтва рэспублікі.

Нарада супрацоўнікаў музеяў

У Брэсце адбылася нарада дырэктараў і навуковых супрацоўнікаў музеяў вобласці. З дакладам аб рабоце Пінскага краязнаўчага музея ў 1955 г. выступіла дырэктар музея тав. Месерман. Яна расказала аб тым, як супрацоўнікі паліўнялі музей новымі экспанатамі.

Сумесна з Інстытутам гісторыі матэрыяльнай культуры Акадэміі навук СССР работнікі музея правялі археалагічную экспедыцыю па вывучэнню старажытнаславянскіх помнікаў, якія засталіся на тэрыторыі поўднёва-ўсходняй і ўсходняй частак Брэсцкай вобласці. Зроблены разведвальныя раскопкі двух курганных груп у вёсках Ясінен і Шапкі Гандарскага раёна. Знойдзеныя рэчы—гліняны посуд, вырабы з жалеза—даюць падставу меркаваць, што курганы належаць славянскім плямёнам, якія насілі гэтую мясцовасць у X—XII стагоддзях. Вывучэнне археалагічных помнікаў праводзілася таксама на тэрыторыі Давыд-Гара-

дзіцкага, Столінскага і Ленінскага раёнаў. Зараз у музеі па матэрыялах археалагічных раскопак рыхтуецца экспазіцыя. У гэтым годзе ў музеі адкрыты аддзел пасляваеннага сацыялістычнага будаўніцтва. Яго экспанат асветляюць прамысловасці вобласці. Шырока прадстаўлена механізацыя працэсаў прадукцыі на прапрыяцтвах Пінска, выкарыстанне тэхнікі на лесанарыхтоўках. Вялікая ўвага аддзелу надавана перадавікам вытворчасці, рацыяналізатарам заводаў, фабрык і прамарцеляў. Шматлікія фатаграфіі, ілюстрацыі паказваюць рост сацыялістычнай сельскай гаспадаркі.

У спрэчках па дакладу выступілі дырэктар Брэсцкага краязнаўчага музея т. Бірула, дырэктар Кобрынскага ваенна-гістарычнага музея т. Мартынаў і іншыя, якія падзяліліся вопытам работы на далейшым ўдасканаленні экспазіцыі музеяў.

Распаўсюджвальнікі кнігі

Добра працаваў у дні месячніка кнігі магазін № 10 Віцебскага кнігатагандлю ў горадзе Дуброўна. Гэты магазін да 25 верасня прадаў больш як на 23 тысячы рублёў кніг (з пана 18.300 рублёў). Пры магазіне меліся свае кнігапошы.

З першых дзён месячніка ў многіх сельскіх бібліятэках Дубровенскага раёна былі арганізаваны выставкі новых кніг. Праводзіліся канферэнцыі чытачоў.

Многія культурнікі — загадчык Дабрынскага сельскага клуба тав. Яваноў, інспектар аддзела культуры тав. Штакат і іншыя сталі грамадскімі распаўсюджвальнікамі кніг і прадлі іх насельніцтву горада і вёскі на вялікі сумы.

А. КАЛЬКО.

У Марозаўскай хаце-чытальні

Пры Марозаўскай хаце-чытальні Веткаўскага раёна (загадчык В. Сыраваша) створаны калектывы мастацкай самодзейнасці, які налічвае 26 чалавек. Апрача выступлення ў сваім клубе, калектывы выязджае ў судзеныя сёлы. Нядаўна ён наладзіў канцэрт для Веткаўскага раёна.

п. КУШНЯРОУ.

250-годдзе Давіда Гурамшвілі

Грамадскасць Грузіі шырока адзначае 250-годдзе з дня нараджэння Д. Гурамшвілі. Для ўдзелу ва ўшанаванні памяці вялікага паэта пісьменнікага арганізацыя нашай рэспублікі паслала паэта А. Зарыцкага.

МЕСЯЧНІК ПОЛЬСКА-СОВЕЦКАЙ ДРУЖБЫ

Дні беларускай культуры ў Польшчы

ВАРШАВА. (Па тэлефону). На польскія зямлі ад Балтыкі да Татраў, ад Одэра да Буга адбываюцца радасныя падзеі. Прадэюны Польскай Народнай Рэспублікі на мітынгах, вечарах і спектаклях сустракаюцца з прадстаўнікамі Савецкай Беларусі, знаёмяцца з культурным багаццем беларускага народа. На гэтых цікавых сустрэчах мы ўбачылі, як хутка і шырока развіваецца сацыялістычная культура Беларускай рэспублікі.

Адкрыты дзень беларускай культуры ў Польшчы адзначаны ўрачыстым пасаджэннем, якое адбылося 30-га верасня ў зале Дзяржаўнага Варшаўскага опернага тэатра. Вялікую залу запоўнілі стыхануцыя студэнты, вучоныя, дзеячы літаратуры і мастацтва, прадстаўнікі грамадскіх арганізацый.

У той самы дзень у залах Міністэрства культуры і мастацтва Польскай Народнай Рэспублікі адкрылася выстаўка, прысвечаная творчасці выдатнага паэта Адама Міцкевіча. Гэта выстаўка — сардэчны падарунак польскага народа працоўным Беларусі. Яна будзе экспанавана на радзіме паэта, у Навагрудуку. На выстаўцы — фотакопіі сучасных Міцкевічу малюнкаў, карцін, літаграфій, вершаў і інш. — усяго 500 экспанатаў, сярод іх фотарэпрадукцыі твораў сучасных мастакоў, якія расказваюць аб жыцці польскага народа і ілюструюць творы паэта.

Газета «Трыбуна людю» ў нумары ад 1-га кастрычніка прысвяціла гэтай падзеі артыкул. «Выстаўка», — пісала газета, — не толькі ўзабагаціць, але і ўславіць музей Міцкевіча ў Навагрудуку, на білізні творчасці паэта да беларускага народа».

Урачысты пасаджэнні і вечары, прысвечаныя дням беларускай культуры, адбыліся ў Кракаве, Лодзі, Познані, Любліне, Беластоку і многіх іншых гарадах Польшчы.

Перад працоўнымі Кракава выступілі беларускія пісьменнікі Янка Брыль і Аркадзь Куляшоў. Вітачы дарогі гасцей, прадстаўнікі жыхароў горада Кракава сказаў: «Ваш прыезд да нас блізікі і дарагі ўсім нам, таму што ён дазваляе ўстанавіць больш сардэчныя знаёмства і яшчэ больш умацаваць дружбу паміж нашымі народамі!».

1-га кастрычніка ў зале Тэатра Войска Польскага Палаца культу-

ры і навукі імя Сталіна ў Варшаве пачаліся гастролі Беларускага дзяржаўнага Акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы. Гастролі адкрыліся спектаклем «Бяністанцін Заслонаў». Варшаўскі гледач даў высокую ацэнку рэжысёрскай рабоце лаўрэата Сталінскай праміі К. Саннікава. Надзвычай цёпла сустралі гледачы артыста Б. Платонава ў ролі Б. Заслонава.

Навулярная газета «Жыцце Варшавы» піша: «Спектакль паказаў высокае акцёрскае і рэжысёрскае майстэрства і быў сардэчна прыняты гледачом. У час гарадскіх ападысменту гледачы паднесілі артыстам кветкі. Публіка сточыла шчыра вітала беларускіх артыстаў, выказваючы гэтым сваё захапленне і пацудзі дружбы да брацкага беларускага народа».

У рэцэнзіі на спектакль па п'есе Кандрата Крапівы «Пяць жаваранкі» газета «Жыцце Варшавы» адзначае, што тэатр вылучаецца ансамблевым, мае здольных артыстаў рознастайных талентаў і вядлікай акцёрскай культуры. П'еса Крапівы ў паставіцы К. Саннікава лобрав ўспрынята гледачом. Акцёры выконвалі ролю натуральна, шчыра. Адчуваецца, што яны добра ведаюць жыццё сучаснай калгаснай вёскі. Асабліва хочацца адзначыць Т. Ражэцкую, якая надзвычай ухвалявана выканала ролю старой маці, і В. Пола, якая выявіла многа тэмпераменту і гумару ў ролі Паўліны Бохан.

У многіх польскіх гарадах праходзяць вечары, канцэрты з удзелам беларускіх артыстаў. Перад рабочымі горада Новая Гута выступілі салісты Дзяржаўнага Беларускага тэатра оперы і балеты. Яны выканалі арты з опер савецкіх кампазітараў, беларускія народныя песні, а таксама песні народаў СССР. Гэты-ж ансамбль артыстаў выступіў таксама ў Кракаўскай філармоніі. Канцэрты ў Новай Гуде і Кракаве карыстаюцца вялікім поспехам.

Асабліва ўрачыта праходзяць дні беларускай культуры на беластоцкай зямлі, якая мяжуе з Беларуссёю. У мінулы нядзелю ў Белавежы, у старажытным парку адбылося вялікае гуляанне, прысвечанае дружбе нашых народаў. Прысутнічалі на ім не толькі польскія і беларускія жыхары Беластоцкага ваяводства, але і дэлегаты дзругіх ваяводстваў. Толькі з адной Варшавы сюды прыехала 700 чалавек.

Балеслаў БАРТАШЭВІЧ.

Прыезд у Мінск польскага ансамбля „Слэнск“

У дні польска-савецкай дружбы ў Мінск прыедзе ансамбль песні і танца Польскай Народнай Рэспублікі «Слэнск».

Госці пасявіць мінчан са сваёй вялікай і цікавай праграмай, у якую ўваходзяць рознастайныя польскія песні і танцы, песні краіны народнай дэмакратыі і інш.

Канцэрты пачнуцца 11-га кастрычніка ў Мінскім Акруговым ДOME афіцэраў і працягнуцца шэсць дзён. Ад імяціліх калектываў мінскіх фабрык, заводаў, прадпрыемстваў і навуцальных устаноў паступаюць заяўкі на канцэрты польскіх саб-роў. Мінчане добра памятаюць мінулы

прыезд у сталіцу Беларусі выдатнага польскага народнага ансамбля «Мазоўша», які пакінуў аб сабе цудоўнае ўражанне. Гледачы Мінска палюбілі песні і танцы гэтага ансамбля і зараз спадзяюцца зноў убачыць і пацудзі выдатнае майстэрства польскіх гасцей.

Дружба спартсменаў

У сувязі з днямі Беларускай культуры ў Польшчы Таварыства польска-савецкай дружбы запрасіла беларускіх спартсменаў зрабіць мотарабед дружбы ў Польскаму Народнаму Рэспубліку. Насустрач беларускіх матацыклістаў у Варшавы да граніцы выехалі польскія матацыклісты. 2-га кастрычніка мінскія матацык-

лісты ўступілі на тэрыторыю Польшчы. У цэнтры мястэчка Кузіца сустракаць беларускіх матацыклістаў сабралася каля 15 тысяч працоўных. Сюды-ж прыбылі прадстаўнікі грамадскасці Варшавы і Беластока. Тут мінскія матацыклісты сустрапіліся з матацыклістамі Варшавы. На плошчы адбыўся ўрачысты мітынг.

Першае слова прадстаўлена пісьменніку І. Шамякіну. Затым выступіў ўдзельнік польскага мотарабегу Сігізмунд Шындлер. Камандор беларускага мотарабегу Канстанцін Кулініч уручыў працоўным мястэчка Кузіца памятны кубак, а ўдзельнікам польскага мотарабегу — вымпел ад спартсменаў Беларусі.

Так могуць сустракаць самыя лепшыя сябры

Некалькі дзён у Мінску гасціла дэлегацыя Таварыства польска-савецкай дружбы на чале міністра асветы Польскай Народнай Рэспублікі Вітольда Ярасіньскага.

У складзе дэлегацыі былі намеснікі міністра культуры і мастацтва Льюцін Матэка, рэктар вышэйшай педагагічнай школы Стэфан Калускі, член-карэспандэнт Польскай Акадэміі навук Балеслаў Свентахоўскі, намеснік старшыні праўлення Саюза славянскіх узаемадапамогі ў Любліне Казімір Ятошак, бригадзір тэкстыльнай фабрыкі ў Лодзі Станіслаў Міхальскі, пісьменнік Казімір Казеўскі, перадавік працы тэкстыльнай фабрыкі ў Гавоце Марыя Фізіна.

Члены дэлегацыі знаёміліся з горадам, пабывалі на прадпрыемствах, сустракаліся з рабочымі, вучонымі, студэнтамі, піонерамі. Дэлегацыя была прынята намеснікам старшыні выканаўчага камітэта Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў працоўных В. Філіпавай. Госці пабывалі ў калгасе імя Варшавы Любанскага раёна і наведалі музей Адама Міцкевіча ў Навагрудуку.

У гутарцы з нашым карэспандэнтам член дэлегацыі рэктар вышэйшай педагагічнай школы і старшыня Таварыства польска-савецкай дружбы ў Варшаве Стэфан Калускі падзяліўся сваімі ўражанямі аб паездцы ў Савецкі Саюз, а таксама расказаў аб рабоце і дасягненнях Таварыства.

«Дружба паміж народамі Польшчы і Савецкага Саюза расце і ўмацоўваецца», — сказаў Стэфан Калускі. — Аб гэтым сведчыць хоп-бы той факт, што ў адной толькі Варшаве — 600 тысяч членаў Таварыства польска-савецкай дружбы, а па ўсёй краіне — 8 мільянаў.

Мяне заўсёды цікавіла: у чым веліч і магутнасць Савецкага Саюза? Кагі мы былі ў Сталінградзе, мне здавалася, што сіла і веліч Савецкай дзяржавы ў самааданай працы людзей.

Кагі я сустрапаўся з вучонымі, студэнтамі, гутарыў з імі — мне здавалася, што гэтая сіла ў навуцы.

У Мінскім Палацы піонэраў бачыў і самых часлівых і свеце дзяцей. І мне здалося, што імяна ў гэтай цудоўнай змене веліч і характэро краіны Саветаў.

Цяпер я зразумеў, што гэтая сіла захавана і ў працы, і ў навуцы, і ў падрасточным пакаленні, бо савецкі народ усе свае сілы аддае вялікай справе міру, дружбы і прагрэсу.

Праўдзіненне гэтага імкнення савецкага народа мы сустракалі ўсюды. У музеі Адама Міцкевіча ў Навагрудуку мы бачылі загад, выдадзены яшчэ ў 1920 годзе мясцовым рэвалюцыйным камітэтам, аб захаванні дома, дзе правёў сваё маленства вялікі польскі піяніст. І гэта нас вельмі ўхвалявала, бо мы разумелі, што так можа рабіць толькі самы шчыры друг. Нават у цяжкія гады, кагі малую краіну з усіх бакоў абступалі варожыя сілы і кагі на парадку дня стаялі больш важныя і неадкладныя задачы эканамічнага ўмацавання краіны, савецкі народ свята аберагаў культуруныя помнікі.

Аб гэтым мы з радасцю расказам польскаму народу, раскажам, што ў Савецкім Саюзе мы знайшлі аданага друга, імя якога — народ.

Ад імя нашай дэлегацыі прашу праз вашу газету перадаць беларускаму народу сардэчную падаку за гасцінны прыём, за любоў і павагу да польскага народа».

Усюды дэлегацыя цёпла прыём. Сустрэчы ператвараліся ў сапраўдную дэманстрацыю дружбы і любові паміж польскім і беларускімі народамі.

Дэлегацыя Таварыства польска-савецкай дружбы аглядае музей Адама Міцкевіча ў Навагрудуку. Фото М. Мішковіча.

Пытанні, узнятыя жыццём

У калгасным клубе адной з лепшых у рэспубліцы сельгасарцель «Рассвет» Кіраўскага раёна нядаўна адбыўся рэспубліканскі семінар перадавікоў калгаснай вытворчасці. З многіх раёнаў Беларусі прыехалі сюды калгаснікі, каб пераняць перадавы вопыт рассветаўцаў. У клубе да гэтага семінара былі падрыхтаваны выставкі сельгасарцельскай літаратуры, дыяграмы, перспектывах на далейшага развіцця. Такім чынам работа калгаснага клуба выйшла за рамкі інтарэсаў адной арцелі. Клуб ператварыўся ў цэнтр, дзе многія могуць павучыцца новаму, перадавому ў калгаснай вытворчасці.

Наша жыццё штодзень нараджае безліч падобных фактаў, і ўсе яны сведчаць аб тым, як вырае культуры ўзровень перадавікоў калгаснай вёскі, якія шырока і рознабаковыя іх інтарэсы. Людзі цягнуцца да культуры, да ведаў, таму больш патрабавальныя сталі яны да сваіх устаноў культуры. У нас ужо многае зроблена для таго, каб задавоўліць гэтыя патрабаванні, каб разам з эканамічным уздымам мог адбывацца няўхільны рост культуры калгаснай вёскі.

У рэспубліцы — нямаза калгасаў-мільянераў. Улічваючы ўзростныя запатрабаванні калгаснікаў, многія сельгасарцелі Беларусі пабудавалі вялікія двухпаварковыя клубы па тыповых праектах. Гордасцю калгаснікаў сельгасарцелі імя Леніна Лепельскага раёна з'яўляецца іх новы клуб, любоўна названы Палацам культуры. І гэта сапраўды так. У ім ёсць гледацкая зала на 400 месцаў, пакой для бібліятэкі і гурткавай работы, чытальная зала, аргазокабінет, фойе, радыёвузел. Вечарамі сюды прыеымае заіскі. Наадажваюцца цікавыя канцэрты мастацкай самодзейнасці. У клуб прыязджаюць артысты драматычнага тэатра імя Якуба Коласа. Узначальвае работу клуба ініцыятывы комсамалец А. Шчэчын.

Побач з гаспадарчымі будаўлямі ў калгаснах рэспублікі разгарнулася і будаўніцтва клубоў. Маркуеца, што толькі ў Брэсцкай вобласці да канца гэтага года 34 клубы гасцінны на сустронку наведвальнікаў. Будуюцца новыя клубы ў Гомельскай, Маладзечанскай, Гродзенскай і іншых абласцях рэспублікі.

Ставлячы высокія патрабаванні культурным установам, нашы калгаснікі разам з тым самі клопаціцца аб павышэнні культуры роднай вёскі. Каштоўныя ініцыятывы праявілі калгаснікі і інтэлігенцыя сельгасарцель «Большыякі» і «Праўда» Талачынскага раёна. Яны абавязаліся сваімі сіламі адрамантаваць усе будынкі устаноў культуры, якія ёсць на тэрыторыі гэтых арцель.

Цэнтральны Камітэт КПС у сваім рашэнні абавязваў партыйныя, савецкія, профсаюзныя і комсамольскія арганізацыі рэспублікі горада падтрымаць ініцыятыву калгаснікаў і інтэлігенцыі Талачынскага раёна. Камітэты пачынаюць шырока падходзіць ва ўсіх раёнах.

З усіх куткоў Беларусі паступаюць добрыя весткі. Калгаснікі сельгасарцель «Стацінскі шлях» Іванаўскага раёна адрамантавалі і ўпрыгожылі Ляхавіцкі сельскі клуб, забяспечыў яго на зіму палівам. Добра выконваюць свае абавязальствы і талачынцы. Хутка ўсе хаты-чытальні, клубы і бібліятэкі раёна будуць падрыхтаваны да зімы.

Шырокі размах набылі работы па добраўпарадкаванню сельскіх культурна-асветных устаноў у Гомельскай вобласці. Пры актыўным удзеле грамадскасці зроблена 399 футбольных пляцовак, пасаджаны малядыя дрэвы вакол 269 устаноў культуры. На срэдкі калгасаў адрамантаваны 62 сельскія бібліятэкі, 112 хат-чытальні і клубоў.

Сейна наша газета друкуе паведамленні карэспандантаў аб тым, як ідзе добраўпарадкаванне сельскіх клубоў, хат-чытальні і бібліятэкі ў рэспубліцы. Дасяка не ўсе гэтыя весткі прыемныя. Многія з іх выклікаюць трывогу і непакоі. Дрэзна ідуць справы з рамонтам і будаўніцтвам новых устаноў культуры ў Нясвіжскім, Брэсцкім, Халоненіцкім, Пешчаніцкім, Антопальскім і Навагрудуцкім раёнах. І тлумачыцца гэта перш за ўсё тым, што мясцовыя партыйныя і комсамольскія арганізацыі не ўзначалілі ініцыятыву мас. У Нясвіжскім раёне, напрыклад, палова сельскіх устаноў культуры знаходзіцца ў наёмных памяшканнях. Няжа, вядома, у такіх умовах працаваць. Ёсць у раёне эканамічна моцныя калгасы, якія маглі-б за свае срэдкі пабудавана новыя клубы.

Наколькі наўважліва ставіцца ў Нясвіжскім раёне да устаноў культуры, сведчыць і такі абуральны факт. Догі час ішла тут гаворка аб тым, што патрэба адрамантаваць раённы Дом культуры. Селета нават былі адпущаны на рамонт срэдкі — 20 тысяч рублёў. Завалася-б, што пры сур'ёзным стаўленні да справы за гэтыя грошы можна добра адрамантаваць памяшканне. Але ніхто ў раёне не паклапаціўся забяспечыць Дом культуры кваліфікаванымі будаўнікамі. Мінула лета, а рабочых усё не было і ўрэшце прыйшлося абмежавацца толькі пабелкай сцен.

У такой важнай справе, як добраўпарадкаванне сельскіх культурна-асветных устаноў, яшчэ многа параднай шумкі і мала канкрэтных спраў. Абавязальствы калгаснікаў па добраўпарадкаванню клубоў у многіх раёнах не выконваюцца. І тут сваё слова павіны былі сказаць сельгасарцелі, партыйныя арганізацыі калгасаў, райвыкажкомы. Іх пачасны абавязак — прасачыць за выкананнем гэтых абавязальстваў, аказаць канкрэтную дапамогу. Такое жывое кіраўніцтва і канкрэтная дапамога ў большасці раёнаў адсутнічаюць. І таму ў многіх раёнах падрыхтоўка культурна-асветных устаноў да зімы зацягнулася.

Практыка паказала, што многія ўстановы культуры не працавалі ў мінулыя гады таму, што ў іх памяшканнях зімой было холадна і няўтульна. Вось чым неабходна імпер зрабіць усё магчымае, каб добракасна адрамантаваць усе сельскія клубы, хаты-чытальні, бібліятэкі, забяспечыць іх палівам на ўсю зіму.

Варта паклапаціцца і аб тым, каб каронным чынам палепшыць работу сельскіх устаноў культуры, зрабіць цікавай і змястоўнай дзейнасць кожнага клуба, кожнай бібліятэкі, хаты-чытальні. Вялікі атрал сельскай інтэлігенцыі — першы памочнік у рабоце хаты-чытальні і бібліятэкі. Пры ўмедай арганізацыі справы можна зрабіць так, каб усе сельскія ўстановы культуры сталі сапраўднымі цэнтрамі ідэалагічнай і выхавальнай работы на вёсцы. Вопыт мінулых год паказаў, што тны клубы, дзе работа праводзілася цікава і змястоўна, наведвала многа калгаснікаў.

Формы і метады работы сельскіх устаноў культуры вельмі рознастайныя. Тут і лекцыі, і цікавыя гутаркі, і вечары мелодыі, і літаратурныя канферэнцыі, і канцэрты мастацкай самодзейнасці. Нашы лепшыя работнікі культурна-асветных устаноў умеюць зрабіць адпачынак працаўнікоў калгаснай вёскі цікавым і змястоўным. Неабходна папярэць іх вопыт, зрабіць яго здабыткам усёй вялікай арміі работнікаў культурнага фронту рэспублікі.

Людзей калгаснай вёскі глыбока хваляюць вялікія справы нашага народа. Калгаснікі актыўна змагаюцца за выкананне задач, паставленых партыяй і ўрадам перад працаўнікамі сельскай гаспадаркі. Усе гэтыя людзі імкнуча да вялікага поўнакроўнага духоўнага жыцця. Задавоўці культурныя патрэбы калгаснага дэлеганства — абавязак усіх работнікаў культуры, нашых партыйных і савецкіх арганізацый.

РЫХТАВАЦЬ СЕЛЬСКІЯ УСТАНОВЫ КУЛЬТУРЫ ДА ЗІМЫ

3 дапамогай грамадскасі

(Гутарка з начальнікам Брэсцкага абласнога ўпраўлення культуры тав. М. А. Залескім)

Значная работа па добраўпарадкаванню культурна-асветных устаноў праведзена ў Столінскім раёне нашай вобласці. Амаць ва ўсіх сельсаветах адбыліся сходы інтэлігенцыі і калгаснікаў актыўна па тэму пытання. На пачыну талачынцаў калгаснікі з удзелам інтэлігенцыі дружна ўзяліся за справу. У 27 культурных устаноў раёна ўжо скончаны бягучы рамонт і падрэнтаваны да работ у звычайных умовах. Пабудаваны два новыя калгасныя клубы. Адкрыты і абсталяваны 19 чырвоных куткоў. Створаны чатыры спартыўныя пляцоўкі. Сельскія бібліятэкі папоўніліся новымі кнігамі.

У Понамішкім раёне калгаснікі і інтэлігенцыя сельсаветаў «Шлях да камунізму» абавязаліся адрамантаваць за два месяцы Дом культуры, абсталяваць тым спарту, дадаткова зрабіць мэблю, выдзеліць грошы для набыцця літаратуры. Абавязальства ажыццяўляюцца. Многае ўжо выканана.

Пры дапамозе калгаснікаў арцелі «Сталінскі шлях» у Іванаўскім раёне адрамантаваны Ляхавіцкі клуб. Да яго прыбу-

двана памішканне для кіноспартнай і бібліятэкі. Калгаснікі сельсаветаў «Перамога» Каманецкага раёна на бягучы рамонт свайго клуба вызначылі з культурнаму тры тысячы рублёў і распачалі рамонт. Сімаі калгаснікаў адрамантаваны Любінніцкі сельскі клуб Івацэвіцкага раёна. Маладзёў зрабіла ля клубу валебальную пляцоўку. Адрамантаваны і падрэнтаваны да зімы Запалацкая сельская бібліятэка.

Толькі за апошні час па Брэсцкай вобласці адкрыты 392 чырвоныя куткі на жылвагадоўчых фермах. Знаходзяцца ў працэсе будаўніцтва і павінны быць закончаны ў гэтым годзе 34 калгасныя клубы.

Праўда, і па нашай вобласці да гэтага часу ў некаторых раёнах пытанне аб добраўпарадкаванні культурных цэнтраў на вёсцы яшчэ не ўзята пад увагу мясцовых партыйных і савецкіх органаў. Так, напрыклад, асобныя хаты-чытальні, клубы, дамы культуры і бібліятэкі Вышэцкага, Антопаўскага, Жабінкаўскага і Брэсцкага раёнаў яшчэ не падрэнтаваны да зімы і працуюць незадавальняюча.

Па пачыну талачынцаў

Высокародны пачыну калгаснікаў і інтэлігенцыі калгасаў «Большыя» і «Праўда» Талачынскага раёна знаходзіць гарачы падтрымку на Магілёўшчыне.

Жыхары вёскі Кудзіна Балыніцкага раёна ганарыцца сваім новым клубам, які стаў сапраўдным месцам культурнага адпачынку і забаўляння. У ім размяшчаюцца бібліятэка, дзе паціэнцыя больш трох тысяч назваў рознастайнай літаратуры. У працэсе рамонтна-афармлення, на 400 мек, рэгулярна паказваюцца кінофільмы. У чатырох накіраваных гуртках мастацкай самадзейнасці. Сімаі шырока грамадскасі рамантуецца і абсталявацца рад культурна-асвет-

ных устаноў Круглянскага раёна. У клубе калгаса «Свабода» праведзена электрычнае святло і радыё. Надаўна праўдзеныя набылі гармонь для гуртка мастацкай самадзейнасці, калгасныя пэсары вырабляюць мэблю, валдуцца работы па абсталяванню спартыўнай пляцоўкі. На зімку час нарыхтавана дазіва.

Калгаснікі і інтэлігенцыя калгаса імя Сталіна Гарбавіцкага сельсавета Вабруцкага раёна ўзялі на сябе абавязальства ў бліжэйшы час адрамантаваць хату-чытальню і пасадзіць каля яе парк на плошчы ў 2,5 гектара.

В. МАТЭВУША.

Пастанавілі і... супакоіліся

Тры месяцы назад калгаснікі сельсаветаў «Чырвоная Армія» Рагачоўскага раёна рашылі адрамантаваць Паблаўскае хату-чытальню. Са сродкаў культурнага выдзелена было выдаткаваць 25 тысяч рублёў. Меркавалася ў першай брыгадзе і на жылвагадоўчых фермах адкрыць і абсталяваць чырвоныя куткі, а для хаты-чытальні набыць бильярд, настольныя гульні, зрабіць стэжкі для кніг, спартыўную пляцоўку і да 1-га верасня забяспечыць хату-чытальню пазівам на ўвесь зімовы сезон.

У сваім абавязальстве калгаснікі арцелі «Чырвоная Армія» на старонках раённай газеты «Комунар» пісалі: «Мы заклікаем усе грамадскія арганізацыі і ўсіх працоўных Рагачоўскага раёна ўключыцца ў спабірніцтва па добраўпарадкаванні ўсіх культурна-асветных устаноў».

Раённы партый і райвыканком адобрылі ініцыятыву калгаснікаў сельсаветаў «Чырвоная Армія» і прапанавалі ўсім прыватным партыйным, камсамоўскім і прафсаюзным арганізацыям, выхадцам сельсаветаў, праўдзеным калгасам, кіраўнікам праўдзенаў і ўстаноў шырока разгарнуць сацыялістычнае спабірніцтва па добраўпарадкаванні і наладжванню работ культурна-асветных устаноў».

Увага сельскім установам культуры

У Рэчыцкім раёне налічваецца 18 хату-чытальняў, сем сельскіх клубоў, раённая бібліятэка, Дом культуры і 11 сельскіх бібліятэк. Акрамя таго, ёсць бібліятэкі пры клубах і хатах-чытальнях. Працуюць раённы краязнаўчы музей. Многія з гэтых культурна-асветных устаноў вядуць сярод сельскіх працоўных сістэматычную культурна-масавую работу.

Узятая, напрыклад, Палацкую хату-чытальню. Пры ёй створана лектарская аб'яднанне. Настаўнікі т.т. Лагуцін, Кузьмянок, Шаўлоўскі, Руднікі і іншыя рэгулярна выступаюць перад калгаснікамі з лекцыямі і дакладамі. Наладжваюцца гутаркі, працуюць гурткі мастацкай самадзейнасці. Хата-чытальня добра падрэнтавалася да зімы, яе з ахвотай наведваюць жыхары.

Рознастайная культурна-масавая работа наладжваецца ў Пераватоўскім і Вышэцкім сельскіх клубоў. Іны прывядзём у якасці прыкладу. Актыўна гэткі клубы — сельская інтэлігенцыя, часта выступае з лекцыямі на тэмы, якія непасрэдна звязаны з сельскагаспадарчай вытворчасцю, прапагандае аграмычныя і зэкамічныя веды і перадае вопыт. Пры Пераватоўскім клубе працуюць калектывы мастацкай самадзейнасці. Надаўна ён даў канцэрт для калгаснікаў сельсаветаў імя Балініна і выступаў з выхадцамі ў суседняй сельсаветаў імя Карла Маркса.

Але асобныя культурна-асветныя ўстановы раёна працуюць яшчэ дрэнна, поўнасьцю не задавальняюць узростных культурных запатрабаванняў сельскага на-

селяніцтва. Не спраўляюцца са сваімі абавязкамі Заспескі і Баршчовскі клубы, Горвальская і Папарэўская хату-чытальні, Ровенска-Слабацкая сельская бібліятэка. Іх работнікі мала звязаны з шырокімі масамі працоўных, не вядуць з імі сістэматычную культурна-масавую работу.

Ёсць недахопы і ў кіноабслугоўванні сельскага насельніцтва. Нямаюць населеныя пункты, дзе кіноперасоўкі бываюць рэдка. У Горвалі кіно дэманструецца ў памішканні хаты-чытальні, якое можа ўмясціць не больш 50 чалавек, да і тым глядзяць карціну стаячы, бо нехаце лавак.

Нармальна работа сельскіх культурна-асветных устаноў у многім залежыць ад добраўпарадкавання памішканняў. Між тым, гэтаму вельмі важнае пытанне не аддаецца яшчэ належнай увагі. Капітальная рамонтна-паправа клубу ў вёсцы Заспа. У зімовы перыяд у ім негэта праводзіць культурна-масавую работу, бо холадна. Марудна рамонтуюцца Дом культуры ў вёсцы Азершчына. Многае треба зрабіць, каб упарадкаваць хату-чытальні ў вёсках Артукі, Капанаў, Дземіжы і інш.

Гарадскія арганізацыі ў многім калгасам абсталявалі чырвоныя куткі на фермах, дапамагі належным чынам упрыгожыць іх плакатамі, лозунгамі. Аднак гэта толькі пачатак той вялікай работы, якую треба правесці ў раёне па добраўпарадкаванні сельскіх культурна-асветных устаноў.

М. БЕЛКІН.

Не гатовы да зімы

Загядчык Барысаўскага раёна аддзела культуры тав. Андрэў па пытанне, ці падтрыманы ў раёне пачыну калгаснікаў і інтэлігенцыі сельсаветаў «Большыя» і «Праўда» Талачынскага раёна, не можа даць грунтоўнага адказу.

— Мы правалі наладжванню культурна-асветнага ўстаноў, — толькі гэта і пачуеш ад загядчыка аддзела.

Ші гаварыць хто з работнікаў аддзела культуры са старэйшымі калгаснікамі і сельсаветаў, экаратарамі партарганізацый? Ці ведаюць аб пачыну талачынцаў калгаснікі і ці рыхтуюцца самі добраўпарадкаваць свае культурна-асветныя ўстановы? Аб гэтым у аддзеле культуры нічога не могуць сказаць. Больш таго, тав. Андрэў лічыць, што падобную арганізавальную работу павінны праводзіць нехта іншы, але толькі не ён.

Тым часам многія культурна-асветныя ўстановы раёна яшчэ не падрэнтаваны да

зімы. У вёсцы Забавічы, напрыклад, ёсць добры будынак сельскага клуба. Аднак ён запушчаны. Яго даўно треба было адрамантаваць. Некалькі год на раённае калгаснікаў на рамонт клуба адпускаяцца грошы са сродкаў самаабсладання. Выкарыстоўваюцца гэтыя заўсёды для іншых патраб.

Такое-ж становішча і ў Вялікім сельскім клубе, які ўжо больш трох месяцаў закрыты. Выканком раённага Савета вынес рашэнне правесці сёлета рамонт клуба. Аднак рамонт так і не пачаўся.

Доўгі час пад замком знаходзілася ў Бродзюцка хата-чытальня. Ды і наошта ёе адкрываць? Каго прывабіць сюды выбітыя шыбы, чорныя сцены ды паламааны лаўкі!

Нама дзе правесці вольны час і членам сельсаветаў «Чырвоны партызан» Вяляцкага сельсавета. Калгасны клуб тут заняты пад збожжа.

Л. РАЕУСКАЯ.

Галіна Азгур.

«Пачатак кастрычніка».

Паездка па Беларусі

Дзяржаўная харавая капела Беларускай ССР пачала свой новы канцэртны сезон гастрольнай пасадкай па раёнах і калгасам Маладзечанскага раёна.

Калгаснікі і механізатары пазнаеміліся з творамі, якія выконваліся капелай на вядомых беларускіх мастацтва і літаратуры ў Маскве.

Надзіва добрае, сонечнае надвор'е не толькі ў жыцці, але і ў верасні дазваляла наладжваць канцэрты непасрэдна на калгасных палях.

Першы канцэрт адбыўся ў Вілейскім Доме культуры для ўдзельнікаў настаўніцкай канферэнцыі. Наступныя — у Крыўчых, Іаў, дзе капела выступала ўпершыню за ўвесь час свайго існавання. Усеім залы клубу не ўмяшчалі жадаючых траціць на канцэрт.

Канцэрт у калгасе імя Маленкова Пастаўскага раёна адбыўся на адкрытай пляцоўцы перад клубам. У час паказу падняўся моцны халодны вецер, але ня-

гледзячы на гэта, хор выканаў усю намечаную праграму.

Капела дала канцэрты ў Кабыльніку, Мядзедзі, Паставах, Варэцкае, Браславе, Мірах, Відах, Друі, Слабодцы, Перабродзі, Глыбокім, Дошчыцах і інш. ...Браслаўшчына. Край паўднёвы асэр. Сюды прызываюць на лета сотні ланітрацаў. Азія прэфасар з Ленінграда сказаў, што ён абезліў амаць увесь Савецкі Саюз, але раўда дзе бячы такое цудоўнае месца для адпачынку.

Надзіважучы в самую Браславу, паміж берагамі вялікага возера Дрывяты і высокім узгоркам, на якім раскінуліся браслаўскія дамы. — нас ахапіла ўражанне, што мы знаходзімся ў дэспі на паўноч.

Шкала, што намы театры не наведваюць гэтых месцаў, у той час як, напрыклад, у Браславе вельмі часта дае спектаклі Даўгаўцінскі рускі драматычны театр Латвійскай ССР.

Асабліва пёла нас су-

стракалі ў калгасе імя Багдана Стрычынскага, які ў агульнаадукацыйных школах пытаюцца: калі-ж будучы добрае беларускія песні для дзяцей?

Ужо многія гады кіраўнікі харавых гурткоў, выкладчыкі спявання ў агульнаадукацыйных школах пытаюцца: калі-ж будучы добрае беларускія песні для дзяцей?

Праўда, за апошнія некалькі год з'явіліся новыя песні для дзяцей. Сярод іх выдзяляюцца творы І. Кузнякова («Сустрэчай нас, школа!», «Падарожная»). У іншых-жа песнях Кузнякова асуднічае арыгінальная мелодыя, якая здымае-б паказвае след у памяці і выклікала-б жаданне спяваць яе. Да таго-ж малады, бяспросна зольны кампазітар у дзіцячых песнях ідзе па сцяжы адной знойдзенай і праказанай, пераважаючы сама сабе, паўтарваючы адны і тыя-ж мелодычныя звароты.

У маладога кампазітара І. Ронькіна, які таксама параўнальна часта звартаецца да дзіцячых песень, ёсць асобныя ўдачы. Песні «Кнігамі нашана і гонар», «Піонерская» вызначаюцца прастай і даступнай мелодыяй, паўным настроем. Але і ў іх можна знайсці палобныя адзін на другі мелодычна-рытмічныя звароты.

Вельмі рэдка пішуць для дзяцей кампазітары У. Алоўнікаў, П. Падкавыраў, М. Алаў, Д. Лукас, Р. Пукет, Г. Вагнер. Сярод іх песень можна адзначыць як удалыя — «Ластаўкі і арлятніцы» П. Падкавырава, «Клуб цікаўных» Д. Лукаса, «Марш піонэраў» Р. Пукета, «Юныя рамеснікі» М. Алава. Большасць-жа песень здымае шэравае, аднастайнае рытмікі і сюжэты. Ужо самыя назвы сведчаць аб тым, што змест многіх песень адвольны: «Піонерская», «Піонерская лета», «Піонерская лагерная», «Піонерская паходная», «Піонерскі марш». Асноўны і мноства агульных, даўно знаёмых саб і выразаў у тэкстах песень.

Аб тым, што шэра, мала паэтычныя вершы ўсё яшчэ пранікаюць у нашы песні, ужо неаднаравава пісалася ў друку, аднак кампазітары чамусьці не робяць для гэта неабходных вывадаў. Асабліва гэта датычыцца дзіцячых песень. Ну што, напрыклад, могуць зразумець дзеці ў такім вершы:

Авечны бляскам
Ліпнёвай красы,
Збіраем старанна
У палях каласы.
(Я. Журба, «На калгасным полі», музыка Кузнякова).

Нама сумненне, што гэта «ліпнёвая краса» прыцягнута ў верш дэля рыфмы. Наогул, у многіх верхах відаць жаданне аўтараў абавязкова выкарыстаць тое ці іншае слова ў радку, каб збераць рытм і

Л. ФЕДАРАУ,
хормайстар капелы.

Старэйшы харавы калектывы

Дзесяць год назад у прамысловай арцелі «Першае ма» быў арганізаваны харавы калектыв. Іраваць хорам пачаў выкладчык Магілёўскага музычнага вучылішча А. Мясюк, якому хор абавязаны сваімі творчымі дасягненнямі. Развіваючы традыцыйныя прычынны шматтасова і акапельнага народнага спявання, ён дамагаецца ансамблевасці, яснасці фразіроўкі і інтанацыйнай чысціні гучэння твораў, якія выконваюцца.

За перады існавання хор даў больш 500 канцэртаў для членаў арцелі і працоўнай сельскай гаспадаркі, выступаў па прапрыетэце і ў навуцальных установах.

З гэтага калектыву выйшлі артыстка Беларускай дзяржаўнай капелы Г. Спеланька і саістка Дзяржаўнага народнага хору БССР З. Бячкова.

Харавы калектыв рыхтуецца адначасна дзесяцігодзе свайго існавання і рыхтуе да гэтай даты новую праграму.

М. МАГІЛЁЎ.

НА ТЭМЫ ДНЯ

Актывізаваць творчыя секцыі

Мінулае года было перыядам значнай творчай актыўнасці беларускіх мастакоў. Напісана нямаля эцюдаў і аскізаў да будучых жылвагадоўчых палотнаў, скульптурных кампазіцый, графічных лістоў. А некаторыя работы (у прыватнасці, прывесеныя влікаму польскаму паэту Адаму Міцкевічу) ужо знаходзяцца ў стадыі заканчэння.

Асаблівым ўдэмам наглядзецца сярод мастакоў у сувязі з падрэнтаўкай да Усеагульнай і Рэспубліканскай выставак, прысвечаных 40-годдзю Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Здавалася-б, што праўдзены Саюз мастакоў павінен быў ўзначаліць гэты ўдэм і актыўна вядуць працу творчых секцыяў, якіх у Саюзе налічваецца чатыры (жывапісе, скульптуры, крытыкі, тэатральна-дэкарацыйнага мастацтва). Але амаць ніводная з іх яшчэ па-сапраўдному не працуюе.

А між тым, працы для секцыяў надымаюцца менавіта. Мастакі маюць патрабу ў аб-тэрвалі першых аскізаў і эцюдаў да новых кампазіцый.

У мінулым годзе ў Доме культуры калгаса імя Дзержынскага Слуцкага раёна на вядуцы сатырычных работ мін-скіх мастакоў, супрацоўнікаў часопіса «Вожык», вялікую цікавасць выклікалі карыкатуры А. Волкава. Адна з іх — «Або хаўля ацяпляю, або кажух адай» вельмі удала. На ёй намаляваны брыгадзёр, з якога кароны здымаюць кажух. Давя-дзятка павяр яму і самому адчуць мароз. Каля карыкатуры збіраліся калгаснікі. Вострая рэлікі паслямі яны па адрасу жылвагадоў. Малюнак зроблены пераказнальна. Глядач верыць мастаку, бачыць за пераведзічнем жылвагадоў а зья, абугу-ленай у сатырычным вобразе. Глыбока прадуманы матэрыял дазваляў мастаку стварыць глыбавы вобраз, які арганічна вынікае з самой задумкі. А. Волкаў ставіць калгаснага брыгадэра ў цяжкае і смяінае становішча. Але іронія тут не ступчана і не вонкава. Яна вынікае з унутранага сутнасці палей, якая адлю-стравана ў сатырычным сюжэце. Мастак тонка і пераказнальна высмейвае дрэннага работніка жылвагадоўчай калгаснай фер-мы.

Заканчана і выразная сатырычная мова А. Волкава ў рабоце «Шывізатары», прывесанай падзеям у Караі, дзе ён вы-крывае зварынае аблічча інтэрвэнтаў ў карыйскай зямлі.

Надзіва ўспрымаецца і сатырычны малюнак В. Піхановіча «Рэкардыст». Дума атрыла паўную карыкатурную выразнасць. Карову глядзяць некалькі чла-вікаў: ёе корыць, мыць, чамуць і на-вад адалаюнам паліваюць. Яна рэкар-дыстка. За смяіным мы адчуваем сур'э-знае, важнае. Карыкатура прымушае ду-

маць, пранікацца ва ўзятые мастаком пы-танне. Усе гэтыя карыкатуры зразумелы нават без усякага тэксту. Такія малюны арганічны жанру сатыры.

Але ў тым-жа «Вожыку» ёсць другая група малюнкаў, якую хутчэй можна ад-несці да публіцыстыкі, чым да сатыры. У карыкатурах гэтага плану асуднічае ма-стацкі, сатырычны вобраз. Іны часцей за ўсё растульваюць тэкст, а самі па сабе не вострыя і не смяіны. Прыкладам мо-гуць з'яўляцца імя які карыкатуры, змешчаныя ў «Вожыку» ў гэтым годзе.

У № 11 на вокладцы намаляваны двое мужчы, павернутых тварамі адзін да дру-гога. Рукамі яны паказваюць на вокны, у якіх відаць такіяныя цахі завада. Без тэксту негэта зразумець, што жадаў ад-люстраваль мастак і на якую заганыю з'яў накіраваў ён агонь свайго сатыры. Толькі, калі прачытаеш надпіс, малюнак набывае некаторы сэнс. Пры ўсёй старан-насці С. Раманава наліць свайму малюнку самастойнае жылцё, карыкатура не атры-маецца вострай. Яна засталася толькі ілю-страцыяй да тэксту, яго перакладам на выульчоную мову.

На вокладцы «Вожыка» № 7 у кары-катуры А. Волкава мы бачым чыпаўчыя людзей, якія з захваленнем чытаюць за-сталае газету. Подпіс пад малюнкам такі: «Знайдзіце памылку ў гэтым малюнку». А ніжэй тлумачыць: «Памылка закла-чаецца ў тым, што гэтыя таварышы за-

мест таго, каб быць у полі, адселяваюцца ў рабінец». Без тлумачальнага тэксту можна падаумаць, што таварышы сабра-лі пагутарыць у вольны ад работ час. Кары-катура «не чытаецца». Не дапамагаюць тут і гіпербалізаваныя насм, галовы, вушы і іншыя атрыбуты сатырычнага жы-вапісу.

Часам мастаку трапляе выпадак уда-ла перавесці на карыкатурную мову востры тэкст, і малюнак з цікавацю ўспры-маецца без дадатковых подпісаў. Аднак ён жыве да той пары, пакуль не знікла ак-туальнасць тэмы. Карыкатуры такога га-туку маюць права на існаванне. Разам з тэкстам яны з'яўляюцца трапным сродкам уздзеяння на чытача і ў некаторых вы-падках востра ўвасабляюць хваранітыя з'явы нашага жылця. Змястоўны тэкст, па-майстэрску пераказаны на мову кары-катуры, робіць апаваены ўплыў.

Мастацкая сатыра і публіцыстычная кары-катура могуць сумесна існаваць і раз-вівацца як сродак крытыкі і выхавання. Аднак сатыра, як важны жанр выульчона-га мастацтва, негэта палыміцца публі-цыстыкай. Сатыра з'яўляецца вышэйшай ступенню карыкатурнага адлюстравання і мае магчымасць больш глыбока выульчаць змест у мастацкім вобразе.

Сатырычны малюнак не з'яўляецца пр-стым пераведзічнем прапорцый чалавеча-га цела. Прызначэнне карыкатуры — ра-шуча бачыць усё глыбока і актыўна, што стаіць па шляху стваральнай працы савецкага чалавека, пераказвае яму ісці наперад.

Песні для дзяцей

У беларускай літаратуры ёсць многа твораў для дзяцей, якія трывалі ўвайшлі ў фонд савецкай дзіцячай літаратуры. Аднак гэтага негэта скажаць аб музыцы беларускіх кампазітараў. У нашай рэспублі-цы няма ніводнага кампазітара, які пры-свациў-бы палкам свой талент дзецям, як гэта зрабілі, напрыклад, Старакадамскі, Раухвергэр, Краеў і іншыя. Некаторыя выдатныя савецкія кампазітары (Шта-кавіч, Кабалеўскі) таксама пішуць творы, якія карыстаюцца ў нашых дзяцей вялі-кай папулярнасцю.

Між тым, цяжка назваць хоць-бы не-калькі твораў беларускай музыкі, якія-б трывалі ўвайшлі ў рэпертуар дзіцячай мастацкай самадзейнасці. Мне даводзіцца мець справу з вялікай колькасцю дзяцей самых рознастайных узростаў, пачынаю-чы з пераказнаў і канчаючы вы-пускнікамі сярэдніх школ. Дзеці цікаваць ўсім новым, што з'яўляецца ў музыцы. Але ніколі яшчэ не даводзілася чуць, што яны ў школе ці дэтам у піонерскіх лагэры развучылі новыя песні беларускіх кампа-зітараў.

Ужо многія гады кіраўнікі харавых гурткоў, выкладчыкі спявання ў агульнаадукацыйных школах пытаюцца: калі-ж будучы добрае беларускія песні для дзяцей?

Більш-б няправільным сцвярджаць, што ў нас зусім няма песень для дзяцей. Та-кія песні ёсць, але некаторыя кампазіта-ры пішуць іх суха, спрашчана і, шчыра кажучы, абывака.

Праўда, за апошнія некалькі год з'яві-ліся новыя песні для дзяцей. Сярод іх вы-дзяляюцца творы І. Кузнякова («Сустрэ-чай нас, школа!», «Падарожная»). У ін-шых-жа песнях Кузнякова асуднічае ары-гінальная мелодыя, якая здымае-б па-казвае след у памяці і выклікала-б жа-данне спяваць яе. Да таго-ж малады, бяспросна зольны кампазітар у дзі-цячых песнях ідзе па сцяжы адной зной-дзенай і праказанай, пераважаючы са-ма сабе, паўтарваючы адны і тыя-ж мелодычныя звароты.

У маладога кампазітара І. Ронькіна, які таксама параўнальна часта звартаецца да дзіцячых песень, ёсць асобныя ўдачы. Песні «Кнігамі нашана і гонар», «Піонер-ская» вызначаюцца прастай і даступнай мелодыяй, паўным настроем. Але і ў іх можна знайсці палобныя адзін на другі мелодычна-рытмічныя звароты.

Вельмі рэдка пішуць для дзяцей кампа-зітары У. Алоўнікаў, П. Падкавыраў, М. Алаў, Д. Лукас, Р. Пукет, Г. Вагнер. Сярод іх песень можна адзначыць як удалыя — «Ластаўкі і арлятніцы» П. Падка-вырава, «Клуб цікаўных» Д. Лукаса, «Марш піонэраў» Р. Пукета, «Юныя ра-меснікі» М. Алава. Большасць-жа пес-ней здымае шэравае, аднастайнае рыт-мікі і сюжэты. Ужо самыя назвы сведча-ць аб тым, што змест многіх песень ад-вольны: «Піонерская», «Піонерская лета»,

